

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2016. október)

A magyar gazdaság **idei növekedése a tavalyihoz és a régió más országaihoz képest lassú**. (A KSH és az MNB egyébként **visszamenőlegesen számos adatot módosított**, eszerint a korábban számítottnál 2014-ben 0,3, 2015-ben 0,2 százalékponttal volt gyorsabb a növekedés üteme.) A második félévben az elsőhöz képest némi gyorsulás valószínű. **A GKI idén továbbra is 2%-os gazdasági növekedést vár.** (Októberben az IMF 2%-ra csökkentette az idei évre vonatkozó magyar prognózisát.) **A belső és külső egyensúly számszerűen nagyon kedvező**, az infláció szinte megszűnt, bár szeptemberben lassan élénkülni kezdett. Főként az EU-támogatások újraindulása következtében az idei jelentős beruházási visszaesést jövőre érdemi növekedés váltja fel, miközben az idén nagyon gyorsan növekvő fogyasztás alig lassul. A felméréseket is figyelembe véve a **GKI 2017-ben 2,7%-os** gazdasági növekedésre számít.

Összefoglaló adatok, 2015-2017

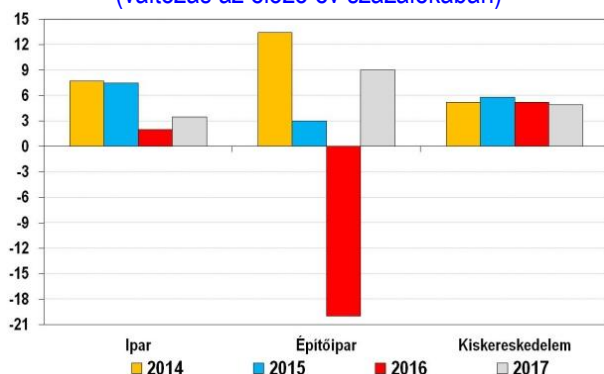
	2015	2016 II. né.	2016	2017
GDP (előző év = 100)	103,1	101,9	102	102,7
Beruházás (előző év = 100)	103,8	82,7	90	105
Fogyasztás (előző év = 100)	103,1	104,3	104,5	104
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	3,7	3,3	5,7	5,2
Folyó fizetési és tökémérleg/GDP (százalék)	7,9	6,9	6,9	7,0

Forrás: KSH, MNB. 2016-2017: **GKI**

Az **EU konjunktúraindex** – kéthavi csökkenés után – **szeptemberben számottevően emelkedett**, s ezzel visszatért a Brexit-szavazás előtti szintre. Minden vizsgált üzleti szektorban és a fogyasztók körében is javultak a kilátások. Szeptemberben a **német konjunktúraindex** is sokat javult, ezen belül – a magyar exportlehetőségek miatt kiemelten fontos – ipari kilátások is érezhetően derülátóbbak lettek.

Idei augusztusi mélypontját követően szeptemberben a **GKI konjunktúraindex** **hibahatáron belül emelkedett**. Az üzleti várakozások minimálisan javultak, a fogyasztóiak lényegében nem változtak. A **GKI konjunktúraindex** két éve viszonylag magas szinten hullámozik, de ezen belül most szeptemberben viszonylag alacsony szinten állt.

Ágazatok bruttó termelése, 2014-2017 (változás az előző év százalékában)

Forrás: KSH, **GKI**

Május és július között folyamatosan csökkent az előző hónaphoz viszonyított **ipari termelés**. Ez a kedvezőtlen folyamat augusztusban megtört, 1,6%-os növekedés következett be. (Éves összevetésben 11%-os volt a bővülés, de 3 munkanappal több volt idén, mint tavaly.) Ez a szint kb. 1%-kal magasabb a tavalyi év végénél. A **feldolgozóipar bizalmi indexe** – az augusztusi komoly esés után – szeptemberben hibahatáron belül csökkent. **Éves szinten 2% körüli ipari növekedés várható, ami jövőre 3,5%-ra gyorsulhat.**

Az **építőipari** termelés volumene júliusban 18, az első hét hónapban 24%-kal csökkent. A magasépítés úgy-ahogy tartja magát (e terület teljesítménye csak 5,3%-kal lett kisebb), a mélyépítésé viszont 42%-kal zuhant. Az ágazat bizalmi indexe a hároméves mélypontot jelentő augusztust követően szeptemberben **jelentősen nőtt**. A megkötött szerződések állománya is kedvező, 17%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. Idén csak a nagy visszaesés mértéke kérdéses, jövőre viszont 10%-os bővülés is lehetséges.

Reálfolyamatok, 2015-2017

(volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2015	2016.I-VIII. hó	2016	2017
Ipari termelés	107,5	102,3	102	103,5
Építőipari termelés	103,0	75,9*	80	110
Export	107,8	104,1*	106	107
Import	106,3	104,8*	107	109
Kiskereskedelmi forgalom	105,7	105,0	105	105

Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**, */ I-VII. hó,

A **kiskereskedelmi bizalmi index** értéke szeptemberben valamelyest nőtt, de a derülátás még így is elmarad az év első felében tapasztalttól. Augusztus a **kiskereskedelem** szempontjából sokkal jobban sikerült (éves alapon 5,8%-kal nőtt a forgalom), mint július. Az első nyolc hónapban a bővülés 5%-os volt. A kiskereskedelmi forgalomba nem számító személyautók értékesített darabszáma ugyanebben az időszakban 25%-kal bővült, a használt autóké ennél is gyorsabban. Idén és jövőre is 5-5%-os kiskereskedelmi forgalom-növekedés valószínű. Jövőre mindezt támogathatja a várhatóan élénkülő **lakossági hitelfelvétel**. A vásárlóerő növekedésével lassan ismét növekszik a drágább, jobb minőségű termékek iránti kereslet. A **szolgáltató szféra bizalmi indexe** szeptemberben nem változott, továbbra is viszonylag magas szinten áll. Júliusban kilőtt a magyar **export**, éves alapon euróban 12,5%-kal bővült, így az első nyolc hónapban összesen 3%-kal nőtt.

Munkaerőpiaci folyamatok, 2015-2017

	2015	2016 I-VII. hó	2016	2017
Munkanélküliségi ráta (év végén)	6,2	4,9*	5,1	5
Bruttó kereset (versenyszféra)**	103,9	105,2	105,5	105,5
Bruttó kereset (közsféra)**	105,1	107,6	107,5	107,5
Reálkereset**	104,3	107,4	107	104,5

Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**

*/ VI-VIII. hó, **/ Előző év azonos időszaka = 100

A **munkanélküliségi ráta** június-augusztusban 4,9%-ra csökkent, ami 1,7 százalékponttal kisebb az egy évvel korábnál. Az idei első hét hónapban a foglalkoztatottak száma 2,9%-kal, a közmunkásokat is beszámítva 3,4%-kal emelkedett. A versenyszféra 3,6%-kal növelte a létszámot. Az itt foglalkoztatottak száma ez év nyarán haladta meg a 2008. évi válságot megelőzőt. Szeptemberben a **foglalkoztatási szándék** az ipar kivételével minden ágazatban erősödött, ugyanakkor kissé nőtt a lakosság munkanélküliségétől való féltelme. Az építőiparban egyenesen féléves csúcsára jutott a foglalkoztatási hajlandóság, de érezhető a javulás a szolgáltatásoknál is. A **foglalkoztatottak száma 2016-ban** a számos helyen tapasztalható munkaerőhiány ellenére **3%-kal bővül**. 2017-ben, a választást megelőző évben a kormányzat várhatóan segíteni fogja a foglalkoztatás növekedését (kb. 2%), amit a gazdasági növekedés némi gyorsulása is alátámaszt.

A **bruttó keresetek** az első hét hónapban 5,8%-kal (közmunkások nélkül 6,4%-kal), ezen belül a versenyszférában 5%-kal bővültek. A **reálkeresetek** idén várhatóan 7, jövőre „csak” 4,5%-kal nőnek (az idei szeptember csökkenés kifizetése és az infláció gyorsulása következtében), a versenyszférában ennél némileg kisebb ütemű növekedés valószínű. A **reáljövedelmek** növekedési üteme idén 4,5% körüli lesz. A **fogyasztás** ezzel azonos ütemben bővül. 2017-ben a reáljövedelmek növekedési üteme 3% körülire lassul. Változnak a cafeteria szabályok. Az alkalmazottak kedvezményes adózás mellett évente százezer forintot kaphatnak készpénzben, s kedvezményes béren kívüli juttatás ezen kívül kizárólag a Széchenyi pihenő (Szép) kártyára adható, maximum 450 ezer forintig. A fogyasztás dinamikája a jövedelmek bővülésénél kevésbé (4% körülire) lassul.

A **beruházások** az idei első félévben 14%-kal csökkentek. Bár az átlagos beruházási hitelköltség az EU források kizárólagos hatása és a Növekedési Hitel Program(ok) hatására kissé mérséklődött, de még mindig magas (különösen a csökkenő termelői árindex tükrében). 2016-tól az EU támogatásának köszönhetően beruházási célra 0% kamatozású hitellehetőség is nyílt. A vállalkozások túlnyomó része azonban **nem akar hitelt felvenni**, a beruházni szándékozók inkább vissza nem térítendő (EU-) források bevonásában gondolkodnak. A csekély érdeklődést mutatja, hogy az NHP idei keretének kihasználtsága szeptember végén 39%-os. A **GKI** idén a beruházások 10%-os csökkenését valószínűsíti, míg 2017-ben az újrainduló EU beruházási ciklus hatására 5%-os volumenbővülés várható.

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2015-2017 (időszak végén)

	2015	2016. IX. hó	2016	2017
MNB alapkamat	1,35	0,90	0,90	0,90
FED alapkamat	0,50	0,50	0,70	1
ECB alapkamat	0,05	0,0	0,0	0,0
Euró/forint árfolyam*	309,9	312,3	312	315

Forrás: MNB, 2016-2017: **GKI** *) Éves, illetve I-IX. havi átlag.

Szeptemberben sem a **Fed**, sem az EKB sem változtatott az irányadó rátán. Az előbbi esetében idén még várható egy emelés, az utóbbinál nem. A **magyar jegybank** sem változtatott az alapkamat mértékén. Az irányadó eszköz volumenét viszont az év végére 900 milliárd forintra csökkentik a jelenlegi 1600 milliárdról, ez értelemszerűen bővíti a likviditást. A **forint** a kedvező adatok és a legutóbbi felminősítés miatt az elmúlt időszakban erősödött, nagy kérdés azonban, hogyan reagál erre a jegybank. Az 1 éves magyar állampapír **referencia-hozama** júliusban 10 havi mélypontra került, azóta lényegében nem változott. Szeptemberben 0,6% volt az infláció.

Egyensúlyi folyamatok, 2015-2017

	2015	2016. I-IX. hó	2016	2017
Fogyasztói árindex	99,9	100,1**	100,5	101,5
1 éves referencia-hozam (százalék)*	0,93	0,60	1	1,5
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	8,6	6,6**	9	8
Allamháztartási hiány (pénzforgalmi, önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	1218,6	2,4	900	800

Forrás: KSH, MNB, NGM, 2016-2017: **GKI**. *) Időszak végén, **/ 2016 I-VIII. hó.

A GDP-adatok (húsz évre visszatekintő) felülvizsgálata következtében változtak a GDP-arányos **egyensúlyi** adatok is. Eszerint 2015-ben a GDP-arányos államháztartási hiány 1,6%-ra, az államadósság 74,7%-ra csökkent. A kormányzati szektor hiánya az első félévben az előzetes adatok szerint a GDP 0,7%-át tette ki, ami egy évvel korábnál 1,1 százalékponttal alacsonyabb. A hiány mérséklődésében a beruházási kiadások és a kamatköltségek csökkenése, valamint a növekedési adóhiány következtében megugró társaságiadó-bevételek (főleg a GE részéről), továbbá a tb-hozzájárulások és a jövedelemadó-bevételek növekedése játszott a fő szerepet. A második félévben azonban az **államháztartási hiány** – részben az élénkítéssel összefüggésben – némileg magasabb, a külső aktívum pedig a mérséklődő cserearány-javulás miatt kisebb lehet az első félévinél, miközben lassan megkezdődik az áremelkedés.

Fontosabb adóbevételek, 2016 (milliárd forint)

Bevételek	Eredeti elő-irányzat	Módosított elő-irányzat	2016. VIII. hó		GKI prognózisa
			Tény	Módosított előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	10185	10604	6919	65,3	10700
Áfa	3352	3389	2097	61,9	3400
Jövedéki adó	952	984	639	64,9	1050
Szja	1658	1694	1133	66,9	1900
Társasági adó	400	690	371	53,8	700

Forrás: NGM, **GKI**

A GDP-arányos **folió fizetési és tökeméreg** idén a külkereskedelmi aktívum növekedése ellenére az EU támogatások csökkenése következtében mérséklődik, jövőre viszont lényegében nem változik, mivel a külkereskedelmi aktívum csökkenését az EU-támogatások ismét kezdődő felpörgése ellensúlyozza. A **GDP-arányos államadósság** 2016-2017-ben várhatóan évi 0,8 százalékponttal csökken, ami megfelel az EU elvárásának.